

EMPRESA FAMILIAR

Independència empresarial (I)

Modest Guinjoan / Josep Maria Llaurador

Consulting Barcelona Economia

Parlar d'independència en el món de les empreses té un sentit relatiu. Formant com formen part de l'engranatge productiu que les lliga amb els seus proveïdors de tot tipus de béns i serveis, depenent com depenen de les decisions de compra dels seus clients, és a dir, del mercat, pendents com estan de les decisions que prenen els competidors més directes, és impossible que una empresa sigui lliure de decidir els seus destins al marge d'allò que es cou a l'entorn amb què es relaciona perquè, inexorablement, en depèn. Si en comptes d'aplicar la independència envers l'entorn, ho fem de portes endins de l'empresa, com a organització, la casuística que és dona ja és més diversa.

A les grans empreses que cotitzen a borsa, ni accionistes ni directius en són ben bé amos. Els primers estan a les mans de les decisions que prenen els seus directius, amb el desavantatge que, dispersa com està la propietat, no hi ha prou incentius per controlar tot allò que fan uns professionals que es dediquen a fer rendir els diners d'altri, de manera que, en la pràctica, sovint, qui mana realment són els directius, tal com han comprovat –massa tard– tantes grans corporacions. En les societats que, sense cotitzar en borsa, tenen encarregada la gestió a professionals de la matèria, un control molt més directe alleuja una mica aquesta sensació de dependre del bon fer dels directius. Al cap i a la fi, aquests, en unes i altres, són

empleats, molt qualificats i ben pagats, però empleats, en definitiva. I, com tothom sap, qui té el cul llogat no seu quan vol; així que els directius també són persones molt dependents. A diferència dels actors anteriors, l'empresari que fa al mateix temps de propietari i de directiu és el més independent de tots, almenys a casa seva. En la seva faceta de propietari pren decisions d'inversió sense haver de negociar amb altres accionistes, cosa que li dona una llibertat total d'actuació davant les oportunitats de negoci. Això sí, a canvi d'assumir tot el risc (i així s'han fet les més grans fortunes personals; vegi's si no el rànquing dels espanyols més rics: Ortega, Entrecanales, Del Pino, Bernat, March, entre altres).

En la faceta de directiu, conforma l'organització amb criteris propis, d'acord amb el que creu més adequat a la seva idea de negoci, sense necessitat d'haver-se de posar d'acord amb ningú. La compensació que n'obté, de tot plegat, va més enllà de l'enriquiment material (que hi és). Consisteix, també, en la satisfacció de veure convertida en realitat la idea de negoci propi i d'haver-ho fet sobre la base de les seves competències individuals, com a emprenedor i empresari. Tot això, a

canvi de nivells d'esforç molt notables; però aquest és un dels costos inevitables de la independència empresarial. Bona part dels empresaris individuals responen a aquest perfil. L'empresa familiar és una expressió encara millorada del model anterior. Això es pot veure fàcilment

si agafem com a referència una empresa de segona o posteriors generacions amb múltiples familiars accionistes, en la qual la direcció està en mans dels mateixos familiars.

El fet de ser uns quants (o molts) accionistes eixampla les possibilitats de creixement de la companyia, sense necessitat d'haver de convèncer de la bondat dels projectes empresarials uns estranys, que sempre exigien moltes més garanties. D'altra banda, al tenir la direcció en mans de familiars, la necessitat de control és molt més feble. I, si hi ha més familiars disponibles, més directius potencials. Raríssimament trobarem familiars que dirigeixin la companyia en benefici propi en tant que directius, perquè estan envoltats de familiars i perquè els mateixos directius són alhora propietaris. També hi ha inconvenients de la independència empresarial, però la virtut principal, que és invertir i organitzar en el marc d'un grup amb el qual hi ha vincles de tot tipus, decidint el propi destí i sabent que el benefici es queda a casa, és una opció molt atractiva per a qualsevol que s'estimi i que estimi el grup al qual pertany. O no?